

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Sermonem Clericorum debere esse pudicum & opportunum. cap.xxvii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

a Ioan. 8.

b ad Ephes. 4.

c in Apoc. 21.

Qui enim dicit se nosse Deum, & mandata eius non
 stodit, mendax est; & in eo veritas non est, vt
 inquit; ac proinde clerici, qui neque Dei, neque
 sicum, neque conciliorum decreta, & mandata cul-
 anne recte, & vere mendaces nunc dici possunt,
 veritas in eis non est? Quare D. Pauli mandatu
 tes, deponant mendacium, & loquantur veritate.
 doquidem seuera & terribilis contra medaces a D.
 ne 6 promulgata refertur sententia, nimirum; quod
 illorum erit in stagno ardenti igne, & sulphure.

Sermonem clericorum debere esse pudicum & oportum
 C A P. XXVIII.

d lib. 1. offic.
cap. 18.

e d. lib. cap. 23.

Quale debeat
 esse colloquiū
 familiare cle-
 ricorum.

AD seruandam à clericis in sermone honestatem
 requiritur quoque, vt is sit pudicus, ne quod
 pe ore exeat: hoc enim grauius coingunt
 minem. Quia, vt D. Ambrosius ait 4; Non cito
 quinat hominem, sed iniusta obretractio, sed veritas
 obscenitas. Hac etiā vulgò pudori sunt. In nobilitate
 officio nullum verbum, quod inhonestè cadat, nec
 cutiat verecundiam. Et non solum nihil ipsi inde
 loqui, sed ne aurem quidē præbere debemus huius
 dictis: sicut Ioseph ne incongrua audiret suæ veritatis
 veste fugit relicta; quoniam quem delectat audire
 loqui prouocat. Intelligere quoque quod turpe
 dori maximo est. Multa de ratione dicendi dantur
 seculares viri, vt idem D. Ambrosius inquit 5, quod
 prætereunda arbitror, vt de iocandi disciplina. Non
 honesta interdum ioca, ac suauia sint, tamen ab eccle-
 stica abhorrent regula. Quoniā quæ in scripturis
 non reperimus, ea quemadmodum vsurpare possunt.
 Sit igitur sermo huiusmodi de scripturis maximè
 enim magis nos oportet loqui, quàm de conuerti-
 optima, adhortatione obseruationis, disciplinae
 stodia? habeat caput eius rationem. Sermo enim
 sus iras excitat. Quàm verò indecorum, vt cum
 confabulatio habere soleat incrementum gratia
 nauum offensionis? Disceptatio sit sine ira, suauiter
 amaritudine, monitio sine asperitate. Hortatio sine
 fensionis: Et sicut in omni actu vitæ id cauere debet
 ne

ne rationem nimius animi motus excludat, sed teneamus cōsiliū locum: ita etiam in sermone formulam eam tenere conuenit, ne aut ira exciteur, aut odium: aut cupiditatis nostræ, aut ignauitæ aliqua exprimamus indicia. Cavendum etiam in fabulis est, ne inflectant grauitatem seuerioris propositi. Vg vobis, qui ridetis, quia flebitis, ait Dominus^b. Et nos ridendi materiam requirimus, vt hic ridentes illic fleamus? Non solum profusos, sed omnes etiam iocos declinandos arbitror, plenum tamen suauitatis, & gratiæ sermonem esse, non indecorum^c. Et quia, vt D. Paulus Corinthiis scripsit^d, Corruptum morēs bonos colloquia praua: hinc in concilio Carthaginensi quarto, cui D. Augustinus interfuit, constitutum legitur^e, clericum scurrilem, & verbis turpibus ioculatorem ab officio esse retrahendum.

Et cum colloquiū mulieris quasi ignis exardescat, vt Sapiēs inquit^f, à B. Clemēte Pontifice cōstitutum fuit^g, vt clericus solus ad scēminæ tabernaculum non accedat, neque properet sine maioris natu sacerdotis iussione; nec solus presbyter cum sola scēmina fabulas mīscat, nec Archidiaconus sub prætēxtu humilitatis, aut officij frequenter intret domicilia matronarum, aut fortē per clericos, aut domesticos matronæ mandet aliquid secretē. Si agnitum fuerit, & ille deponatur, & illa à liminibus Ecclesiæ arceatur. Et in septima Synodo generalit^h: In omnibus seruari conuenit, vt certus quis, & certo tempore, & certo loco, & certis personis vel apparere clericus, vel loqui debeat mulieribus, vt excludatur omnis nefanda suspicio. Certē solum ad solā accedere nulla religionis ratio permittit, melius est enim duos esse simul, quā vnū. Simul enim & fidelius, & tutius regitur. Vx enim vni, quia si ceciderit, non est qui erigat eumⁱ. Et ab Eugenio Papa^k: Si quisquam sacerdotum, id est, presbyter, diaconus, subdiaconus de quacumque scēmina crimine fornicationis suspectus, post primam, secundam, & tertiam admonitionem inueniatur fabulari, & aliquo modo conuersari cum ea, excommunicationi subdatur: scēmina verò canonicē iudicetur.

Habet sanē suos scopulos verecundia, vt D. Ambrosius docet^l, non quos ipsa inuehit, sed quos saepe incurrit, si in

a Ambros. d.
lib. 1. cap. 22.
b Luca 6. cap.
c Ambros. d.
lib. 1. cap. 23.

c Ambros. d.
lib. 1. cap. 23.
d epist. 1. c. 15.

e cap. 60. & 62
clericū. dist. 46

f Eccles. 9. cap.
g epist. 2. ad
Iacob. et c. de
vicum. dist. 31.

h que sunt Ni-
cena 2. cap. 18.

i c. in omnibus.
dist. 81. Eccles.
4. Cantic 17.
k in c. si quis-
quam. de coha-
bit. cleric.
Suspectus de
fornicatione de
vicus, in sacris
cū muliere non
solumetur.
l lib. 1. offic.
cap. 20.

*Intemperantiū
hominum con-
fortia fugienda
sunt clericis.*

*Vsus eūd in-
flectit naturā.*

*Clericis extra-
necorum conui-
uia declinanda
sunt.*

*Clericis non de-
bet secularibus
dare obrectandi
locum.*

*Multos etiam
fortes illecebra
decepit.*

*2 Hom. 15. ad
pop. Antioch.*

*b Ephr. 5. cap.
Stultiloquū, et
scurrilitas non
prodeat ex ore
vestro.
Magnus la-
queus est lin-
guę petulantia.*

si in intemperantiū incidamus consortia, qui sibi
iocunditatis venenum infundunt bonis. Hi si afflicti
& maximē in conuiuio, ludo, ac ioco, enervant gra-
tem illam virilem. Cauemus itaque, ne dum in
animum volumus, soluamus omnem harmoniam
concentum quēdam bonorum operum. Vfus enim
inflectit naturam. Vnde quā prudēter factis con-
ecclesiasticis, & maximē ministrorum officiis
declinare extraneorum conuiuia, vel vt ipsi ho-
sitis peregrinantibus, vel vt ea cautione nullus
probrio locus. Cōuiuia quippe extraneorum otio-
nes habent, tum etiam epulandi produnt cupiditas.
Subrepunt etiam fabulæ frequēter de seculo, ac vo-
tibus, claudere aures non potes; prohibere putatur
bia; subrepunt etiam præter voluntatem pocula.
est tuæ domui semel excuses, quā alienæ frequē-
& vt ipse sobrius surgas, tamen ex aliena insolentia
demnari non debet præsentia tua. Viduarum, ac
domos, nisi visitandi gratia, maiores adire non est
& hoc cum senioribus, hoc est, vel cum Episcopo
grauior est causa, cum presbyteris. Quid necesse
demus secularibus obrectandi locum? Quid oportet
illa quoque visitationes crebræ accipiant auctoritas.

Quid si aliqua illarum fortē labatur, cur alieni lapsus
eas inuidiam? quā multos etiā fortes illecebra
decepit.

Huc pertinet & illud D. Chrysostomi: Riden-
quit, & iocosa dicere verba, nō manifestum quidem
catum esse videtur, sed in manifestum crimen in-
nempe sapius ex risu turpia nascuntur verba, à tur-
verbis actiones turpiores. Sapius ex verbis, & risu
uitia, & contumeliæ: de conuitio, & contumelia,
& vulnera: de vulneribus, & plagis iugulationes,
miciidia. Si igitur tibi bene consulturus es, non turpi-
tūm verba, neque turpia tantūm facta, neque plaga-
vulnera, & homicidia, verū & ipsum intemp-
risum, & verba fugies scurrilia: quoniam subsequens
radix talia esse solent. Propterea Paulus inquit: Stultilo-
quium, & scurrilitas ne prodeat ex ore vestro.
namque per se paruum ipsum esse videtur, magno
tamē malorum nobis efficitur causa. Magnus laqueus
linguę

linguę petulantia, & multę refrænationis indigens. Propterea & quidam inquit^a; Laqueus fortis viro propria labia, & capitur verbis oris proprij: Supra cætera igitur cuncta membra hanc moderemur, hanc refranemus, & conuitia, contumeliaſque ac turpiloquia, & accusationes ex ore pellamus, & malã iuramentorum conſuetudinẽ.

^a Prouerb. 6.
Lingua ſupra
omnia membra
moderanda eſt
refrænanda eſt.

Quam utilis & laudabilis ſit taciturnitas.

CAP. XXIX.

QVARE cùm ex ſermone noſtro frequenter in magna, & grauiã incidamus pericula, & peccata, optimum, & tutiſſimum fuerit tacere, donec ratio, & tempus poſtulẽt nos debere loqui. Vnde D. Ambroſius clericis ſuis ſcribens b: Quid, inquit, præ cæteris debemus diſcere, quã tacere, vt poſſimus loqui, ne prius me vox condemnet mea, quã abſoluat aliena? ſcriptum eſt enim c: Ex verbis tuis cõdemnaberis, Quid opus eſt igitur, vt properes periculũ ſuſcipere condemnationis loquendo, cùm tacẽdo poſſis eſſe tutior? Complures vidi loquendo peccatum incidiſſe, vix quẽquam tacendo. Sapiẽs eſt ergõ, qui nouit tacere. Ideoſque ſancti Domini, qui ſciebant, quia vox hominis plerumque peccato adiuncta eſt, & initium erroris humani ſermo eſt hominis, amabant tacere. Vnde & Pſalmiſta ait d: Dixi cuſtodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea. Sciebat enim & legerat diuinã protectionis eſſe, vt homo à linguę ſuę flagello abſconderetur, & à conſcientię ſuę teſtimonio. Verberamur enim tacito cogitationis noſtrę opprobrio, & iudicio conſcientię; verberamur etiã vocis noſtrę verbere, cùm loquimur ea, quorum ſono cõditur animus noſter, & mens conſauciatur. Quis eſt enim, qui mundum cor à peccatorum habeat colluſione, aut non delinquat in lingua ſua? Et ideo quia neminem ſciebat caſtum os ſeruare poſſe ab immunditia ſermonis, ipſe ſibi ſilentio legem impoſuit innocentię, vt tacendo culpã declinaret, quam vix effugere poſſet loquendo. Tace ergõ prius, & audi, & nõ delinques in lingua tua. Graue malum, vt aliquis ore ſuo condemnetur. Etenim ſi pro otioſo verbo reddet vnusquisque rationẽ, quanto magis pro verbo impuritatis, & turpitudinis?

b lib. 1. offic. c. 2.
Tacendo diſci-
mus recte lo-
qui.
c Math. 22.

Sapiens eſt, qui
nouit tacere.

d Pſalm. 141.

Quis eſt, qui
nõ delinquat in
lingua ſua?

Tace, & audi,
vt non delin-
quas in lingua
tua.

Grauiora